

fejle Forudsætninger — derom er der i dette høje Ting ført forskellige Forhandlinger og Diskussioner i Aarene 1909—10 —, men uden Hensyn til, hvorledes Forudsætningerne var, skete den enstemmigt for at hindre den Panik, som var skabt ved de forskellige Bankers Sammenbrud, og for at afværge den Ulykke, der ellers vilde være indtraadt. Og Statens Garanti har sikkert ikke alene hjulpet de paagældende Sparere, den har sikkert ogsaa hjulpet de store Banker over forskellige Vanskeligheder, som de ellers vilde komme ud i. Selv om denne Indskriden, som sagt, maaske skete under fejle Forudsætninger, blev det faktiske Forhold det, at der blev sikret Sparerne fuld Dækning for deres Indskud.

Hvilket Tab Staten led den Gang, er jeg ikke i Stand til at sige. Forhandlingerne om Oprettelse af en Afviklingskasse i 1910 viser, at Statens Ydelse skulde begrænses til 7 Mill. Kr. Jeg formoder, at dette Beløb er gaaet med; men efter hvad der er blevet mig meddelt, er der af Staten kun blevet indbetalt 6 Mill. Kr. i denne Afviklingskasse, og Statskassen vil derfor formentlig en Gang i Fremtiden faa en Udgift paa 1 Mill. Kr. paa denne Konto.

Det var et Milliontab, som den Gang fandt Sted i de københavnske Banker. Det skyldtes for Grundejersbankens Vedkommende Spekulation i det fjerne Østen, i Telefonanlæg ovre i Baku; for Detailhandlerbankens Vedkommende skyldtes Tabet væsentligst Spekulation i københavnske Ejendomme, hvori den, da det gik galt, havde indestaende et Beløb paa ca. 30 Mill. Kr., et Beløb, som selvfølgelig laa langt over Bankens økonomiske Evne. Dens Tab blev den Gang opgjort til 8—12 Mill. Kr. plus Aktiekapitalen. Hvor stort det endelige Tab er blevet, ved jeg ikke bestemt; Regnskabet er, saa vidt mig bekendt, ikke afsluttet endnu, 13 Aar efter, at vedkommende Bank er brudt sammen. Jeg fik forleden Dag tilfældig at se en Regning fra Detailhandlerbanken i Likvidation paa Husleje. Det forbavsede mig ikke saa lidt; jeg erfarer derved, at denne Bank i Likvidation endnu eksisterer med et stort Kontorpersonale o. s. v. Det kunde paa denne Foranledning interessere mig at faa oplyst, hvorledes hele denne Afvikling har fundet Sted, og hvor langt den er fremskredet. Thi jeg synes, det er noget mærkeligt, at ikke alle de paagældende Ejendomme nu under Højkonjunkturerne, da der dog har været meget høje Priser paa københavnske Ejendomme, er blevet solgt paa gunstige Vilkaar. Det kunde derfor interessere mig

at høre, om der endnu ligger mange Ejendomme under denne Afviklingskasses Administration, og hvorledes hele dette Forhold er. For Laanekassen her i København og for de jydsk Banker blev Tabet i sin Tid opført til 3 Mill. Kr.

Ærede Medlemmer vil heraf se, at der den Gang blev ydet de paagældende Pengeinstitutter en meget stor Hjælp. Paa et vist Tidspunkt var Forstrækningen til disse Banker oppe paa 40—50 Mill. Kr., en Forstrækning, som Staten garanterede. I den Afviklingskasse, hvis Oprettelse blev vedtaget i 1910, blev Statens Tilskud som nævnt fastsat til 7 Mill. Kr., og samtidig maatte de store Banker i København yde et Bidrag af ca. 8 Mill. Kr. eller maaske mere. At det, da Staten paatog sig Garantien, ikke var Hensigten, at Staten skulde yde et saa stort Beløb, er givet, men at dette er blevet Resultatet, kommer vi jo til at indrømme.

Mere tilbageholdende viste Staten sig senere, da det gik galt med den sjællandske Bondestands Sparekasse. Sparerne der maatte tage et Tab paa 25,42 pCt., idet Staten nøjedes med at yde Hjælp, dels ved at slette et Indskud i Sparekassen, dels ved at eftergive et Laan og endvidere ved at give et midlertidigt kort Laan til Starten af den nye „Bondestands Sparekasse“. Og da det saa gik galt med Banken i Roskilde, tabte, saa vidt jeg kan faa oplyst, Sparerne 40—50 pCt.

Jeg har ønsket at nævne disse Ting for at paapege, at den Gang det gik galt i 1908—10 eller deromkring, fandt man en Form for Hjælp paa den Maade, at Staten og Bankerne i Forening ydede Sparerne fuld Dækning. Det, jeg kunde ønske her, er, at Staten fritages for at yde Hjælp, men at Bankerne selv tilpligtes til at oprette en fælles Reservefond til Sikring af Sparernes Interesser, saaledes at Statens Repræsentanter som Varetagere af Samfundets Interesser faar Hovedindflydelsen paa, hvornaar og i hvilken Udstrækning der skal ydes Hjælp af en saadan Fond. Hvad der i 1908 og de nærmeste Aar skete med de københavnske og de jydsk Banker, senere i Roskilde og nu sidst i Kalundborg og paa Turø, berettiger efter min Mening fuldt ud Sparerne til at kræve Sikkerhed for deres Penge. Og man kan med Rette stille det Krav til Bankerne, at de selv skaber fuld Sikkerhed for deres Sparere; de maa som Betingelse for at faa Lov at fortsætte med at drive Bankvirksomhed, oprette en saadan Reservefond som den, jeg nævnte før. Dette skal ikke ske, for at de kan fritages for Ansvar; tvært-